

Feest- en gelegenheidsliederen

door Rolf Janssen

In de 175 jaren dat Tilburg zichzelf stad mag noemen, zijn er talloze gelegenheden geweest waarbij muziek de feestelijke noot gaf.

We denken hierbij aan jubilea van mensen, die 25 of meer jaren ergens werkten, jubilea van fabrieken en instellingen, bruiloften, bijzondere gebeurtenissen, openingen van zaken, gildefeesten enzovoort. In dit artikel zal een bescheiden greep worden gedaan uit dit feest-repertoire. Kerkelijke en Oranje-feesten zullen hierbij buiten beschouwing gelaten worden.

Vanuit sociaal-historisch oogpunt zijn juist gelegenheidsliederen vaak erg interessant, omdat daarin meestal in beknopte vorm een stukje geschiedenis wordt samengevat.

Ter gelegenheid van het zilveren priesterfeest van pater Gervasius, moderator van studentenvereniging Sint-Leonardus (vereniging van de Katholieke Leergangen) werd op de melodie van "Daar was lestmaal een kwezel" het volgende lied geschreven. Het is o.a. terug te vinden in de lustrumbundel "Kattel" van 1948.

wel foei sprak 'n jonkman toen werd ie Capucien, 't is waarlijk niet de moeite dat de wereld dien, zijn kruin die moest ie scheren, Latijn dah moest ie leren, en weldra keek ie dwars door heel de theologie, en was al haast 'n doctor maar dat wou ie nie'

Lied ter ere van pater Gervasius

wel foei sprak eens een jonkman
en toen werd ie Kapucien
't is waarlijk niet de moeite
dah 'k de wereld dien
zijn kruin die moest ie scheren
Latijn dah moest ie leren
en weldra keek ie dwars door heel de theologie
en was al haast een doctor maar dat wou ie nie'

wel foei sprak tot dien Pater
eens de Vader Gardiaan
de wereld is wel boos maar ik
denk het zal wel gaan
je hebt er K.J.V.-ers
en ook nog wat J.W.-ers (= Jonge Wacht)
en dan, dan zijn er nog en dat bezwaart mijn hart
studenten en -dentinnen van Sint-Leonard

wel foei sprak Sinte-Pieter
en de man keek heel verstoord
ik heb u eens zien kloppen
aan de kloosterpoort
maar o op wat voor wegen
kwam ik U telkens tegen
't was pijp en bier en boek ja zo waar als ik hier sta
de jongens zongen voor en de meiskes zongen na

wel foei sprak toen Gervasius en z'n baard werd als een
lans

ik was altijd een rechte zoon van Sinte-Frans
ik heb wel 's wat gelezen
maar d' eenvoud heb ik geprezen
en ja, ter Industrie, daar klopte 's zaterdags mijn hart
om al die schoon studenten van Sint-Leonard

mijn broeder was de ezel en mijn zuster was de zon
ik ben een broer geweest zoveel als ik maar kon
een broer kent alle vreugden
een broer deelt alle deugden
een zingen dah 's goed want dat zingen dat maakt blij
en pijp en bier en boek nou dat hoort erbij

Den Hoek was idealist en de Sjef was lang niet kwaad
en Jo Bedaux dreef waarlijk een apostolaat
het is een heel historie
en kort is uw memorie
gij ziet in 't land zo menig Christ'lijk huisgezin
dat in Sint-Leendert vorm kreeg of zo waar zelfs zijn
begin

wel foei spraken toen beiden, wat is dat voor gedruis
Sint-Leonard zijn glimlach klinkt door heel het
hemelhuis
en ziet dat stoer pastoorke
met om zijn hals een koordke
het spreekt met alle waardigheid: Sint-Pieter zwijgt
het duurt nog veels te lang voordat gij die man krijgt

Tilburg zullen wij aaltij prèzen, faria
 ôk al zen we na on 't vergrèzen, faria
 stonde in onze ègen Garsthof
 verkondig ik hier jouw gròotste lof
 faria 5x

veul man heej daoraon meejgewerkt, faria
 bedankt deh heh duh vanaovend gemerkt, faria
 want al die hier zen din' hêel goed d'r bist
 bij de Garsthof tienjaorig fist
 faria 5x

hier in ons dienstencentrum, mensen, faria
 wor' duh bediend op al oew wensen, faria
 oudjes vol vitaliteit
 scheppen hier creativiteit
 faria 5x

èn groep moeten we apart vernoemen, faria
 de gastvrouwen gon extra in de bloemen, faria
 tien jaor schenken van koffie en thee
 steeds meej 'ne laach deh valt aaltij nie' meej
 faria 5x

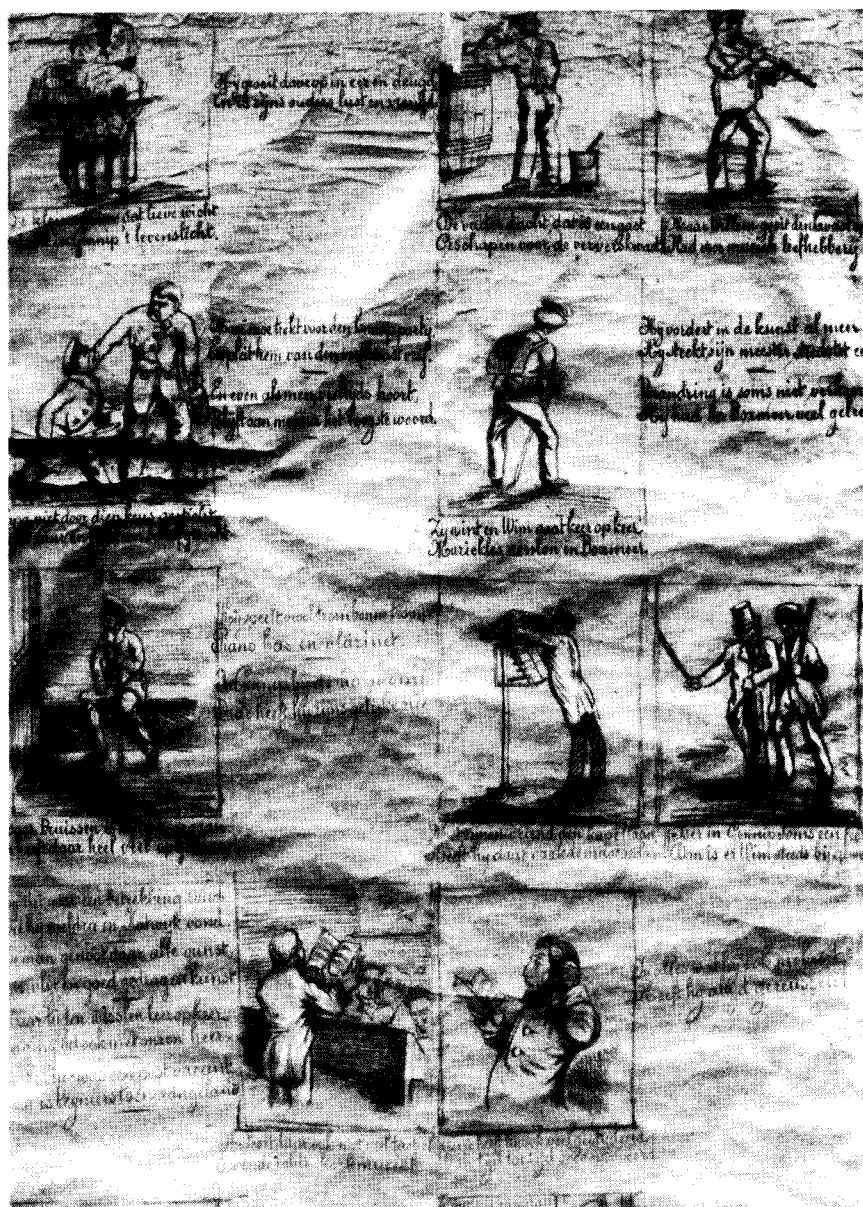
10 jaor reejen om fist te vieren, faria
 daank zal ùt ons kèlen gieren, faria
 jong en aaw die zen 't eens
 de Garsthof is vur ied're meens
 faria 5x

na gaon we wir innergie on 't spaoren, faria
 vur de volgende komende jaoren, faria
 want meej tien jaor is 't lang nie' gedaon
 we willen a's moet honderd jaoren bestaon
 faria 5x

De tekst van dit lied kregen we aangeboden door dhr.
 Jan Smits uit Nijmegen, zoon van een der auteurs.

Bij gelegenhedsliederen was en is
 het steeds de gewoonte, de tekst af
 te drukken, zodat iedereen ze mee
 kon/kan zingen. Met name vóór de
 tweede (en hopelijk laatste) we-
 reldoorlog werd hier veel aandacht
 aan besteed: fraai drukwerk of
 prachtige, met verschillende kleu-
 ren inkt geschreven, liedbladen
 werden op de eerste plaats aan de
 feesteling(en) aangeboden, waarna
 de overige exemplaren werden
 rondgedeeld. Tenslotte ging het
 vaak om eenmalige liederen, die
 bovendien, zoals we aan de twee
 voorbeelden al zagen, nogal lang
 waren.

Wanneer het lied wat erg lang
 werd, gebruikte men in sommige
 gevallen een doek waarop de ge-
 zongen taferelen werden afge-
 beeld. Een zeer fraai voorbeeld
 hiervan bevindt zich in het gemeen-
 teearchief te Tilburg, in de collectie
 Reyniers. Dhr. Willem Reyniers
 was organist in de kerk van 't Goir-
 ke en gaf daarnaast muzieklessen,
 terwijl hij eveneens dirigent was bij
 de Zouavenbroederschap Fidei et
 Virtuti, waarvan hij later directeur
 werd. Het lied (helaas zonder melo-
 die-aanduiding) telt 60 couplet-
 ten van twee regels en wordt geïl-
 lustreerd door 30 krijttekeningen
 (hiernaast een fragment).

Het is in dit korte bestek uiteraard onmogelijk om ook maar iets meer dan een glimp van het Tilburgs feestliederenrepertoire te laten zien. Daarom tot slot een lied dat afkomstig is uit een feestgids t.g.v. het zilveren

huwelijksfeest van dhr. Frans van Sprang en mevr. Cato de Pont, Tilburg 20 januari 1946. Het betreft een beurtzang op de wijze van "Wie in januari geboren is". Vrouwen en mannen zingen om beurten een couplet:

BEURTZANG

wie was er 't eerst in 't paradijs	de man
wie at er van verboden spijs	de man
wie was een echte stommeling	
nam d' appel aan en beet erin	de man, de man, de man, de man, de man, de man
wie kwam er uit een ribbenstuk	de vrouw
wie was tot Adams ongeluk	de vrouw
wie bood Adam den appel aan	
en moest het paradijs uitgaan	de vrouw, de vrouw, de vrouw, de vrouw, de vrouw, de vrouw
wie doet er altijd wat hij wil	de man
wie komt er snachts dan thuis heel stil	de man
wie geeft zijn vrouwtje dan een zoen	
uit vrees voor een lang bedsermoen	de man, de man, de man, de man, de man, de man
wie zorgt er smorgens voor 't ontbijt	de vrouw
wie is het huishoudgeld vlug kwijt	de vrouw
wie geeft haar kind'ren een rammeling	
en noemt papa een lammeling	de vrouw, de vrouw, de vrouw, de vrouw, de vrouw, de vrouw
wie noemt men soms pantoffelheld	de man
en wie verteert het meeste geld	de man
wie zweert er aan de meisjes trouw	
en gaat het liefste zonder vrouw	de man, de man, de man, de man, de man, de man
wie doet er thuis zo goed als niets	de vrouw
en zit er dikwijls op de fiets	de vrouw
wie is er altijd lief en goed	
als zij verlangt een nieuwe hoed	de vrouw, de vrouw, de vrouw, de vrouw, de vrouw, de vrouw
wie gaat er graag naar het ballet	de man
wie heeft er met zijn vrienden pret	de man
wie steekt in d'opera voor 't gemak	
zijn trouwring in zijn vestjeszak	de man, de man, de man, de man, de man, de man
wie is er nooit over haar man tevrede	de vrouw
wie snuffelt in 's mans portemonnee	de vrouw
wie schimpt en scheldt op ied're man	
schoon zij niet zonder hem leven kan	de vrouw, de vrouw, de vrouw, de vrouw, de vrouw, de vrouw

Dit lied vonden we in de collectie van mevrouw Vogels-Paymans te Tilburg, evenals het hiervoor afgebeelde liedblad met "Vriendendronk", uitgegeven door de beken-

de zanger/komiek August de Laat. Mochten er nog mensen zijn die eventueel fotokopieën van liedbladen en/of informatie over liedjes, muzikanten e.d. hebben, dan zijn

deze welkom bij Stichting Doedelier, Toon Bolsiusstraat 33, 5482 LB Schijndel of Gerard van Swietenstraat 44, 5017 HB Tilburg.

wie was er 't eerst in 't paradijs- de man wie at er van verboden spijs de man wie was 'n echte stommeling, nam
d' appel aan en beet er in- de man de man, de man, de man de man